

ЛЮДМИЛА ХОРУЖА

Київський університет імені Бориса Грінченка,

м.Київ, Україна

l.khoruzha@kubg.edu.ua, ORCID iD 0000-0003-4405-4847

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕХОДУ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗНАННЯ В ІННОВАЦІЮ

У статті проаналізовані різні соціально-психологічні аспекти, які є необхідною умовою переходу педагогічного знання в інновацію, виокремлені закономірності цього процесу, акцентовано на інтеграції знань, розвитку інтелекту та самоефективності особистості, створенні соціального контексту, який є сприятливим для виникнення інновацій та розвитку інноваційної діяльності педагога. Наведено результати діагностики інноваційної компетентності викладачів Київського університету імені Бориса Грінченка.

***Ключові слова:** інновація, інноваційна компетентність, соціально-психологічні аспекти, самоефективність, інтелект, готовність до інновацій.*

© Хоружа Людмила, 2021

Вступ. Ключовим завданнями освіти у XXI столітті є розвиток наукової та інноваційної діяльності, формування мислення особистості, орієнтованого на творчість та нововведення. Особлива увага приділена педагогіці, адже від здатності педагога продукувати інноваційні ідеї та впроваджувати їх в освітній процес залежить ефективність навчання його учасників. Як зазначав В. Кремень: «Сформувавши інноваційну особистість, здатну до творення змін і сприйняття змінності, ми зможемо стати конкурентоспроможною нацією. Тому що змінність, трансформація перестане бути винятком, а стане правилом, сутнісною ознакою функціонування суспільства і кожного його члена зокрема. Змінність стає

правилом для кожного в XXI столітті. Змінність, динамізм як сутнісні ознаки способу життя людини стає закономірністю. І українське суспільство в цілому, а освіта, зокрема, мають підготувати людину до життя в нових умовах, сформувати людину інноваційну» (Кремень, 2007, с. 6–7). У зарубіжних виданнях так само інновації у всіх сферах життя є його основою, важливою складовою розвитку суспільства, освіти. (Jasanoff, 2004). Адже, провідною тенденцією розвитку освіти є її безперервне оновлення.

В цьому контексті актуальним постає питання виникнення та впровадження педагогічних інновацій, вивчення механізмів та соціально-психологічних детермінант перетворення педагогічного знання в інновацію. Природа виникнення педагогічних інновацій є складною, як у соціальному, психологічному, так і особистісному вимірах. Інноваціям не можна навчити, це процес внутрішнього перетворення особистістю певних власних прагнень до змін, знань, практичних умінь та їх творчої інтерпретації задля нового ефективного результату.

Проблема педагогічних інновацій останнім часом знаходиться у центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Серед зарубіжних учених цим питанням займалися Е. Роджерс, Е. Брансуїк, К. Ангеловські, М. Кларін, В. Сластьонін, М. Поташнік, А. Хуторський та інші. Серед українських дослідників з цієї проблематики відомими є праці В. Кременя, О. Савченко, С. Сисоєвої, Л. Буркової, Л. Даниленко, Л. Ващенко, Л. Козак, О. Цюняк. Однак, незважаючи на значний інтерес учених до проблеми інноваційності в цілому і, зокрема, педагогічної інноватики питання соціально-психологічних впливів на розвиток педагогічних інновацій не знаходять ще активного вивчення.

Метою статті є аналіз соціально-психологічних аспектів, закономірностей переходу педагогічного знання в інновацію, визначення

умов, які є сприятливими для виникнення педагогічних інновацій та розвитку інноваційної діяльності педагога.

Методологія. В основу вивчення соціально -психологічних аспектів переходу педагогічного знання в інновацію покладено положення сучасної філософії, психології, педагогіки щодо інтеграції професійних і особистісних складових інноваційної діяльності педагога. Методологічну основу наукових міркувань автора статті склали такі методологічні підходи: системний, творчий, інноваційний, компетентнісний, діяльнісний. Для реалізації мети наукової статті застосовано комплекс теоретичних методів дослідження: аналіз, синтез, систематизація, узагальнення, вивчення нормативно-правових документів, використано емпіричний метод «оцінного ставлення» респондентів до певних явищ та процесів для діагностики інноваційної компетентності викладачів та очікувань студентів. Кількісно-якісна інтерпретації отриманих результатів потребувала застосування статистичних критеріїв Пірсона та Фішера.

Результати. Аналіз наукової літератури та узагальнення різних позицій вчених щодо педагогічних інновацій довели, що усі дослідники єдині у своєму розумінні сутності цього феномену - як створення, поширення і запровадження нових ідей, використання ефективних засобів (нововведень) для розв'язання тих проблем в освіті, які вирішувались інакше. Так, педагогічна інноватика торкнулась різних освітніх сегментів: дидактичного, виховного, управлінського та їхніх компонентів, що суттєво вплинуло на результати освітньої діяльності. Зміни, які в ній відбуваються та ідентифікація інновацій, визначаються за такими критеріями:

- релятивність (зіставлення існуючих практик з нововведенням);
- рідкісність (визнання унікальності, неповторності нововведення);
- продуктивність (засвідчує результативність нововведення);
- очевидність (не викликає сумнівів, зрозуміла новизна);

- ефективність (досягнення результативності з найменшими затратами);
- цінність (відображає гуманістичну спрямованість нововведення).

Зовнішні характеристики інновацій, їхня об'єктивність та ефективність у значній мірі залежить від розвитку інноваційного типу мислення особистості. Важливість та актуальність проблеми потребує вивчення природи цього процесу, розгляду його різних аспектів, серед яких – закони і закономірності мають першочергове значення. Знання законів дозволяє не тільки зрозуміти сутність інноваційного пошуку, а й у подальшому впроваджувати інновації у систему освіти та управляти ними. Посилаючись на роботи відомих зарубіжних та вітчизняних учених О. Шапран, Н. Юсуфбекової, українська дослідниця Л.Козак у своїй науковій монографії наводить декілька законів перебігу інноваційних процесів в освіті: незворотна дестабілізація педагогічного інноваційного середовища, стереотипізація педагогічних нововведень, циклічність інноваційних процесів і закономірностей фінальної реалізації (Козак, 2017, с. 27–28). Охарактеризуємо сутність цих законів:

- незворотньої дестабілізації педагогічного інноваційного середовища важливо враховувати, якщо інновація є необґрунтованою або не спрямована на досягнення ефективного результату, тому можуть виникнути деструктивні зміни;
- стереотипізації педагогічних нововведень відображає факт, що будь-яка педагогічна інновація має тенденцію перетворюватися з часом на звичайне явище і переходить у практичну дію;
- циклічності інноваційних процесів характеризує зворотність педагогічних інновацій, які виникають в нових умовах;
- фінальної реалізації інноваційного процесу засвідчує те, що будь-яка інновація стихійно або свідомо буде реалізована.

Важливим для розуміння природи виникнення педагогічної інновації є певні етапи, які мають відбутися. Як зазначають вчені, це пошук відповідної інновації та її впровадження; повторення, розповсюдження інновацій та застосування у професійній діяльності.

Не менш важливим питанням щодо виникнення педагогічних інновацій є знання, якими володіє особистість. Саме вони можуть виступати каталізатором зародження нововведень. Так, дослідник В. Тарасевич підкреслює, що знання як синергетичне ядро інновацій-систем генерує їхню синергетичну природу (Тарасевич, 2009, с. 66]. Тому невід'ємною складовою процесу виникнення педагогічних ідей та новацій є накопичення знань та подальша їхня інтеграція. Ці знання мають бути актуальними та релевантними, системними та міждисциплінарними. Адже саме міждисциплінарність дозволяє побачити людині ту чи іншу проблему широко в широкому соціальному та науковому контекстах. Зважаючи на біфуркаційний характер знань з різних галузей, нові ідеї можуть виникати завдяки процесам інтеграції та диференціації цих знань, що уможлиблює не тільки зародження інноваційної ідеї, а й дифузії нововведення. Саме це є умовою його ефективності на всіх стадіях інноваційного процесу.

Вивчаючи праці вчених щодо трансформації знань в інновацію (Г. Балл, А. Біне, Ю. Карпова, М. Смульсон та інші), слід зазначити, що деякі дослідники вводять у науковий контекст поняття «інтелект». Воно характеризує вищі процеси мислення: судження, умовивід, розуміння, порівняння тощо. Розуміння цих процесів, їхньої сутності, ступеня розвитку у конкретної особистості є необхідною умовою переходу інноваційних знань в інновацію. Отже, самі знання особистості не є достатньою умовою для виникнення інновацій, мають бути сформовані певні здатності, які уможлиблюють оперування знаннями, використання їх для вирішення нових завдань.

Зважаючи на зазначене вище, учені активно вивчають питання управління знаннями. Найбільше поширення це знайшло у сфері економіки (Бабіна, 2017; Боріджен, 2015; Бутенко, 2015; Ілляшенко, 2017; Приймак, 2019 та інші). Міркуючи над цією проблемою, В. Приймак визначає деякі підходи щодо управління знаннями. Поведінковий – передбачає усвідомлення людиною власних можливостей та здібностей за рахунок підвищення ефективності людських ресурсів в організації. Логістичний підхід передбачає передачу і засвоєння (інтеграцію) у формі потоків знань, обміну знаннями (Приймак, 2019, с.120). Ці підходи мають загальний характер, однак можуть стосуватися конкретної сфери діяльності, наприклад, педагогічної. На це звертається увага в роботі П. Друкера, який стверджує, що знання – це здатність застосовувати інформацію у конкретній сфері діяльності (Друкер, 2004, с. 141).

У контексті зазначеного слід також охарактеризувати соціально-психологічні механізми, які детермінують виникнення та створення у фахівця новацій. Одним з таких механізмів є самоефективність особистості. Цей термін ввів у науковий обіг відомий американський психолог Альберт Бандура. Самоефективність є важливою особистісною характеристикою і у поєднанні з конкретними цілями та знаннями про те, що треба робити, може впливати на зміну поведінки людини, стимулювати її прагнення до змін, створення нового продукту. На самоефективність, її посилення або послаблення, впливають один з чотирьох, або їхня комбінація факторів: досвід безпосередньої діяльності та непрямий досвід (спостереження за різними ситуаціями); думка оточуючих; фізичний та емоційний стан особистості (Бандура, 2001, с. 695–699). Самоефективність особистості педагога пов'язана з його професійними досягненнями та здатністю долати фобії, певну невпевненість щодо опанування нового та запровадження на практиці. Джерелами розвитку самоефективності є розвиток особистісного

досвіду, спостережливості та емоцій фахівця, а також формування переконань щодо доцільності тих, чи інших новацій.

Важливим також для розвитку самоефективності особистості є сприятливе середовище, яке здатне як стимулювати, так і сприяти виникненню інновацій. А також, на думку американського педагога-психолога Джозефа Рензулли, відданість людини тій справі, якою вона займається, є надзвичайно важливою рисою (Renzulls, 1986, p. 70). Саме цей соціальний аспект мотивує особистість до змін, пошуку нового більш ефективного у своїй діяльності. Слід також зазначити, учений у своїх наукових доробках актуалізує питання необхідності взаємодії трьох груп якостей особистості: інтелектуальних здібностей, високого рівня її зацікавленості у завданні, яке виконується, та креативності.

У психологічному контексті потужним каталізатором виникнення інновацій є мотивація і воля особистості. У роботах німецького психолога К. Хеллера мотивація відноситься до найбільш сильних і довгострокових стимулів майбутніх професійних успіхів (Heller & Monks et all, 2000, pp.139–150). Спираючись на міркування ученого щодо обдарованості, можна стверджувати, що здатність до створення інновацій залежить від індивідуальних (когнітивних та мотиваційних) особистісних передумов високих досягнень у різних сферах.

Розглядаючи психологічну природу переходу знань в інновацію, не можна обминути увагою проблему психологічної і особистісної готовності людини. Аналіз наукових праць учених довів, що вони вивчають цей феномен як багатостороннє, ієрархічне утворення особистості, що містить сукупність компонентів (мотиваційний, когнітивний, операційний, рефлексивний), які у комплексі дозволяє суб'єкту успішно здійснювати професійну діяльність. Саме на ці аспекти звертають увагу зарубіжні і вітчизняні вчені: К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко, Л. Кандиборич, Л. Карамушка, В. Моляко, В. Чудакова. У дослідженнях В. Чудакової

зазначається, що психологічна готовність до інновацій є високою ймовірністю ефективного здійснення будь-яких педагогічних дій безвідносно до змісту навчального предмета або конкретних завдань виховання та навчання (Чудакова, 2012, с.10–20).

На підтвердження зазначено, доцільно навести результати дослідження, що стосувалося оцінювання компетентностей науково-педагогічних працівників Київського університету імені Бориса Грінченка в рамках виконання проекту № 21720008 «Компетенції викладачів вищої школи в добу змін», що виконувався за сприяння Міжнародного Вишеградського фонду та Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів.

Серед різних компетентностей викладачів вивчалась і ступінь сформованості в них інноваційної компетентності. В основу побудови діагностики було покладено феномен оцінки як здатність суб'єкта визначити цінність тих або тих ідей, положень. Респондентами діагностики було визначено не тільки викладачів, а й студентів, адже очікування останніх щодо діяльності викладачів є важливим індикатором якості освіти та дає змогу встановити відповідні кореляційні зв'язки між результатами діагностичних вимірювань у двох групах. В основу діагностики інноваційної компетентності викладачів було покладено вивчення їхнього ставлення до швидкоплинних процесів у світі та, зокрема, в освіті. Адже, від відкритості до змін залежить якість їхньої професійної діяльності та налаштованість на її інноваційний характер тощо. Цю загальну компетентність можна назвати системоутворювальною, адже саме вона є основою професійної досконалості педагога, потужним соціально-психологічним ресурсом педагога.

Як свідчить опитування, 40 % викладачів відкриті до змін, реформ, які відбуваються в освіті. На жаль, частка тих викладачів, які не впевнено відчують себе в епоху змін, доволі висока. Групування відповідей тих

респондентів, які зазначили у відповіді «швидше “так”, ніж “ні”», і «швидше “ні”, ніж “так”», складало 54,4 %. Саме така нестабільна позиція, з одного боку, може пригальмовувати процеси змін у вищій школі, а з другого, слугувати потенційним ресурсом для підвищення кваліфікації, створення відповідного інноваційного середовища в університеті. Зазначене, підтверджують і студенти. У своїх очікуваннях вони бачать викладачів, з яких 58,74 % мають бути відкриті до сучасних реформ і змін, актуальних до викликів сьогодення.

На визначення певної позиції у цьому напрямі впливає і вік респондентів. Цікаво, що майже однаково підтверджено позитивне ставлення до реформ у викладачів віком 25–40 років (41,38 %) та від 56–70 років (47,62 %). При цьому викладачі від 41 до 55 років виявились більш упередженими до змін, лише 33,33 % зазначили свою сталу позицію і відповіли «так»; більше 20 % з них не сприймають реформ і не готові до них. Не впливає суттєво на різницю показників і науковий ступінь респондентів: доктори наук (46,15 %) та кандидати наук (41,5 %) схвально ставляться до трансформацій. Однак при цьому 15,38 % докторів наук категорично не сприймають змін, а понад 56 % кандидатів наук мають несталу, хитку позицію щодо освітніх реформ. Отже, статистичні дані майже корелюють загальні показники відповідей респондентів на загальне запитання анкети (Хоружа та інші, 2018, с.23–24).

Відтак, наведений фрагмент кількісних результатів діагностики засвідчує актуальність розвитку готовності педагога до інновацій, психологічних ресурсів, які здатні це забезпечити.

Слід зазначити, що у ієрархії компонентів психологічної і особистісної готовності педагога до інновацій, на нашу думку, рефлексивний компонент є провідним. Адже, рефлексія педагога, як внутрішній процес, має бути спрямована на самопізнання, самовизначення і осмислення ним необхідності опанування нових знань, що уможливають

подальші зміни і новації в освітньому процесі, позитивне ставлення до реформ, які відбуваються в освіті. Тому, в цьому контексті саме самоосвіта є інструментом оновлення і вдосконалення наявних у педагога знань, умінь та навичок з метою досягнення бажаного рівня інноваційного розвитку. Зазначене суголосне думці В.Тарасевича про те, що інтеграція знань в інноваційному процесі передбачає саме їх накопичення, що здійснюється з моменту зародження інноваційної ідеї і триває до дифузії нововведення, є умовою ефективності всіх стадій інноваційного процесу (Тарасевич, 2009, с. 66).

Однак, опанування нових знань фахівцем не завжди відбувається прямолінійно, що може перешкоджати творчому пошуку. На цей процес впливає багато різних факторів. В першу чергу, особистість завжди вибирає з наявної інформації те, що може бути засвоєно, аби не руйнувати усталені уявлення. Саме на це звертає увагу О. Гульбс. Учений стверджує, що «рутина звичного мислення призводить до того, що інновації, які йдуть урозріз з уявленнями, що залишилися у людини, не враховуються, ігноруються. Викладач «закривається»: перестає бути сприйнятливим до несподіваного, втрачає здібність до творчості. В разі відсутності гнучкості мислення немає і готовності до нових ідей, до постійної перебудови своєї моделі поведінки відповідно до середовища, що міняється (Гульбс, 2017, с. 50). Останнє слугує певним соціальним контекстом виникнення та розвитку педагогічних інновацій. Соціальні аспекти стимулювання процесів перетворення педагогічних знань в інновацію можуть бути як більш широкого, так і вузького планів. А саме, на виникнення інновацій впливає ринок освітніх послуг; бажання закладів освіти отримати конкурентні переваги; відкритий доступ до різних ресурсів; підвищення професійного авторитету педагога, його соціальна та матеріальна підтримка; визнання його новаторського статусу колегами тощо.

Висновки. Відтак, інноваційність є важливою ознакою сучасної освіти, яка визначається через здатність педагога до оновлення, відкритості новому і створення нового, нетрадиційності вирішувати освітні проблеми, використовувати різноманітні освітні інструменти, досягати конкурентних переваг тощо. Основою цих процесів є накопичення педагогом відповідних знань, які завдяки різним соціально-психологічним процесам, що відбуваються на особистісному та професійному рівнях педагога, здатні перетворити наявні знання в інноваційну ідею. Важливі аспекти цих процесів – інтеграція знань, сприятливе професійне середовище, запит на інноваційні ідеї, розвиток професійно-педагогічних якостей: гнучкості, оперативності, адаптивності, стабільності, креативності, прогностичності, а також внутрішня готовність до сприйняття нового, позитивне ставлення до змін.

Перспективи подальших досліджень передбачають подальше вивчення феномену інноваційності, здійснення постійного моніторингу розвитку інноваційної компетентності педагога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бабина О., Андреюшина Т. Управління знаннями як складовою потенціалу підприємства. Водний транспорт. 2012. Вип. 2. С. 101–106.
- Бутенко Н. Управління знаннями в корпораціях. Бізнес-Інформ. 2015. № 11. С. 414–419.
- Гульбс О. А. Психологічні особливості інноваційної діяльності сучасного викладача ВНЗ. Причорноморські психологічні студії. 2017. С.47–51
- Друкер П. Эффективное управление : пер. с англ. М. Котельникова. М. : ООО «Изд-во Астрель»; ООО «Изд-во АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2004. 284 с.
- Кремень В. Інноваційна людина: Україна на шляху європейської інтеграції. Агора, 2007. № 5. С. 5–9.

- Ілляшенко С., Шипуліна Ю., Ілляшенко Н., Комарницька Г. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації. Маркетинг і менеджмент інновацій, 2017. № 1. С. 231–241.
- Личность: теории, эксперименты, упражнения. СПб. : прайм-Евროзнак, 2001. 864 с.
- Смульсон М.Л. Психологія розвитку інтелекту : монографія. Вид.2-е, виправ. та доп. Київ : Нора-друк, 2003. 298 с.
- Тарасевич В. Про синергетику інновацій. Економіка України. 2009. № 4. С. 65–73.
- Управління знаннями: підручник / В.Приймак. К.: Київський національний університет імені Т.Шевченка. 2019. 240 с.
- Чудакова В. П. Управлінська компетентність керівників з формування готовності педагогів до інноваційної діяльності в умовах освітнього середовища профільної школи. Управління школою. Видавнича група ОСНОВА, 2012. № 19–21. С. 10–20.
- Borjigen, C. (2015). Mass collaborative knowledge management: Towards the next generation of knowledge management studies. *Program: electronic library and information systems*. No. 49 (3). P. 325–342.
- Heller, K.A., Monks, F.J.M., Sternberg, R.J., Subotnik, R.F. (Eds.). (2000). *International handbook of giftedness and talent* (2 nd Ed.). Oxford, England: Pergamon, 139–150.
- Jasanoff, S. (2004). *States of Knowledge: The Co-Production of Science and the Social Order*, 1–317. (doi: 10.4324/9780203413845)
- Khoruzha, L., Bratko, M., Kotenko, O., Melnychenko, O., Proshkin, V. (2019). The Study of the Higher School Lecturer's Competence in Ukraine: Diagnostics and Analytics. *The New Education Review*. (55(1)). 233–245.
- Renzulli, J.S. (1986). The three-ring conception of giftedness: A developmental model for creative productivity. *Conceptions of giftedness*. New York : Cambridge University Press. 53–92.

REFERENCES

- Babyna, O., Andreiushyna, T. (2012)/ Upravlinnia znanniamy yak skladovoiu potentsialu pidpriumstva. *Vodnyi transport*. Vyp. 2. 101–106. (in Ukrainian)
- Butenko, N. (2015). Upravlinnia znanniamy v korporatsiiakh. *Biznes-Infurm*. № 11. 414–419. (in Ukrainian)
- Hulbs, O. A. (2017). Psykholohichni osoblyvosti innovatsiinoi diialnosti suchasnoho vykladacha VNZ. *Prychornomorski psykholohichni studii*. 47–51. (in Ukrainian)
- Druker, P. (2004). *Effektyvnoe upravlenye*. M. : OOO «Yzd-vo Astrel»; OOO «Yzd-vo AST»; ZAO NPP «Ermak». (in Russian)
- Kremen, V. (2007). Innovatsiina liudyna: Ukraina na shliakhu yevropeiskoi intehratsii. *Ahora*. № 5. 5–9. (in Ukrainian)
- Iliashenko, S., Shypulina, Yu., Illiashenko, N., Komarnytska, H. (2017). Upravlinnia znanniamy v systemi innovatsiinoho rozvytku orhanizatsii. *Marketynh i menedzhment innovatsii*. № 1. 231–241. (in Ukrainian)
- Lychnost: teoryy, eksperymenti, uprazhnenyia. (2001). SPb. : praim-Evroznak, 2001. (in Russian)
- Smulson, M.L. (2003). *Psykholohiia rozvytku intelektu: monohrafiia*. Vyd.2-e, vyprav. ta dop. Kyiv : Nora-druk. (in Ukrainian)
- Tarasevych, V. (2009). Pro synerhetyku innovatsii. *Ekonomika Ukrainy*. № 4. 65–73. (in Ukrainian)
- Upravlinnia znanniamy: pidruchnyk. (2019). K. : Kyivskyi natsionalnyi universytet imeni T.Shevchenko. (in Ukrainian)
- Chudakova, V. P. (2012). Upravlinska kompetentnist kerivnykiv z formuvannia hotovnosti pedahohiv do innovatsiinoi diialnosti v umovakh osvitnoho seredovyscha profilnoi shkoly. *Upravlinnia shkoloiu*. Vydavnycha hrupa OSNOVA. № 19-21. 10–20. (in Ukrainian)

- Borjigen, C. (2015). Mass collaborative knowledge management: Towards the next generation of knowledge management studies. *Program: electronic library and information systems*. No. 49 (3). 325–342.
- Heller, K.A., Monks, F.J.M., Sternberg, R.J., Subotnik, R.F. (Eds.). (2000). International handbook of giftedness and talent (2nd Ed.). Oxford, England: Pergamon. 139–150.
- Jasanoff, S. (2004). States of Knowledge: The Co-Production of Science and the Social Order. 1–317. doi: 10.4324/9780203413845
- Khoruzha, L., Bratko, M., Kotenko, O., Melnychenko, O., Proshkin, V. (2019). The Study of the Higher School Lecturer's Competence in Ukraine: Diagnostics and Analytics. *The New Education Review* (55(1)). 2019. 233–245.
- Renzulli, J.S. (1986). The three-ring conception of giftedness: A developmental model for creative productivity. *Conceptions of giftedness*. New York: Cambridge University Press. 53–92.

LIUDMYLA KHORUZHA,

Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine

L.Khoruzha@kubg.edu.ua, ORCID iD 0000-0003-4405-4847

**SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE TRANSFORMATION
OF THE PEDAGOGICAL KNOWLEDGE INTO INNOVATION**

The article dwells on various socio-psychological aspects necessary for the transformation of the pedagogical knowledge into innovation, highlights the patterns of this process, focuses on the integration of knowledge, the development of intelligence and self-efficacy of an individual, creating a social context that is favourable for fostering innovations and the development of the innovative activities of a teacher. The essence of the emergence of pedagogical innovation and the stages that must take place: the search for appropriate innovation and its implementation; repetition, dissemination of innovations; application in

professional activities. The results of the diagnostics of the innovative competence of lecturers of Borys Grinchenko Kyiv University are presented.

Keywords: *innovation, innovative competence, socio-psychological aspects, self-efficacy, intelligence, readiness for innovation.*

ЛЮДМИЛА ХОРУЖАЯ,

Киевский университет имени Бориса Гринченко,

г.Киев, Украина

L.Khoruzha@kubg.edu.ua, ORCID iD 0000-0003-4405-4847

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПЕРЕХОДА ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ЗНАНИЯ В ИННОВАЦИЮ

В статье проанализированы разные социально-психологические аспекты, которые выступают необходимым условием перехода педагогических знаний в инновацию. Рассмотрены закономерности этого процесса, акцентировано внимание на интеграции знаний, развитии интеллекта и самоэффективности личности, создании социального контекста, который оказывает благоприятное влияние на возникновение инноваций и развитие инновационной деятельности педагога. Представлены результаты диагностики инновационной компетентности преподавателей Киевского университета имени Бориса Гринченко.

Ключевые слова: *инновация, инновационная компетентность, социально-психологические аспекты, самоэффективность, интеллект, готовность до инноваций.*

Стаття надійшла до редакції 12.10.2021

Прийнято до друку 25.11.2021